

Szolnok Megyei Jogú Város

Alpolgármestere

Az előkészítésben közreműködött:

Humán Igazgatóság Munkatársai

Integrációs Munkabizottság

Az előterjesztést véleményezi:

Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottság

Pénzügyi Bizottság

Oktatási és Kulturális Bizottság

ELŐTERJESZTÉS

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlésének

2010. február 25-i ülésére

**A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának
felülvizsgálatára és aktualizálására**

valamint

**Beszámoló az IVS Anti-szegregációs Terv 2009. évi intézkedéseinek
eredményeiről**

Tisztelt Közgyűlés!

A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata a városban élő halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek életesélyének javítására, különösen a cigány/roma lakosság társadalmi és gazdasági integrációja, a kisebbségi identitás megőrzéséhez szükséges feltételek biztosítása, és a megvalósuláshoz szükséges legszélesebb körű társadalmi konszenzus kiépítése és fenntartása érdekében alkotta meg 2005-ben - akkori elnevezésével – „Roma Integrációs Programját”.

Az integrációs program megalkotásakor abból a társadalmi tényből indultunk ki, hogy a támogatni kívánt hátrányos helyzetű társadalmi rétegek körében jelentősen felülreprezentált cigány/roma lakosság hátrányos helyzete összetett, ily módon nem redukálható egyszerűen csak szegénységi, vagy kisebbségpolitikai kérdéssé. A szóban forgó kisebbségi, nemzetiségi csoporttal való foglalkozás – már csak létszámviszonyaik alapján is – kiemelt hangsúlyt érdemel.

A korábbi, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának „Roma Integrációs Programjára”-nak felülvizsgálatáról és aktualizálásáról szóló, 45/2007.(III. 29.) számú közgyűlési határozatával elfogadott alapkoncepcióban rögzítettek alapján elmondható, hogy a cigány/roma közösségek helyzete sok tekintetben más, mint általában a hátrányos helyzetű társadalmi csoporthoz sorolhatóké, vagy mint a többi hazai kisebbségé. Gondjaik kevésbé az identitás megőrzésével kapcsolatos - nyelvi, kulturális - jellegűek, esetükben leginkább hatványozottan a szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, oktatási, szakképzési és diszkriminációs problémák merülnek fel.

Amint a „Cigánysors. A cigányság történeti múltja és jelene II.” című, Márfi Attila szerkesztésében megjelent kötet előszavában olvasható:

"A jelenlegi gazdasági, politikai és közállapotok amnéziába süllyeszti a magyar emberek millióit, még az öregek is - akik látták az elmúlt rendszerben, hogy a cigányok is építik két kezükkel és verejtékükkel az országot, dolgoztak a szén- és uránbányában, a kohászatban, a köztisztaságban, az útkarbantartásban, a mezőgazdaságban stb., most úgy kezelik a cigányokat, mint akik most érkeztek valami távoli bolygóról. (...)

Ezért tartom különösen fontosnak, hogy legyenek olyan szakemberek, szervezetek, akik hivatásuk gyakorlása mellett elkötelezettek a cigányság történelmének feltárásában és reális értelmezésében."

A társadalmi problémák összetett jellegéből adódóan, ezek a kisebbségi jog keretei között nem oldhatók meg. A kisebbségi önkormányzatok, mint elsődleges legitim érdekképviseletek nem rendelkeznek a szükséges felhatalmazással és eszközökkel, ezért más típusú állami és önkormányzati intézkedést igényelnek.

Fontos tehát, hogy a cigányság társadalmi integrációs esélyeinek növeléséhez csak elenyésző mértékben és hatásfokkal elérhető kormányzati segítség mellett, hosszú távú települési önkormányzati támogatásokat biztosítsunk, valamint stabil - főként lokális - társadalmi együttműködést és szolidaritást alakítsunk ki.

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programja rögzíti éves ütemezésben azokat az alapelveket és célkitűzéseket, amelyek figyelembevételével a cselekvési feladatterv összeállításra került, és a program mellékleteként azt a közgyűlés elfogadta.

A megvalósítás garanciális elemeként, a Közgyűlés felhatalmazása alapján, a Polgármester létrehozta az Integrációs Munkabizottságot, mely az elfogadott feladatterv alapján folyamatosan ellátta a társadalmi előkészítést, egyeztetést, valamint koordinálta és végezte az integrációs program gyakorlati megvalósítását, a költségvetési rendeletben biztosított integrációs szakfeladati forrás szakszerű felhasználását.

A munkabizottság strukturális és működési megújulása jelentősen javította a vállalt feladatok ellátásának hatékonyságát. Ehhez jelentősen hozzájárult, hogy a Polgármesteri Hivatal szervezeti rendszerében, a Humán Igazgatóság szervezetében „integrációs ügyintéző”-i humán erőforrás fejlesztés történt, mellyel kialakultak és beépültek a feladatok hatékony szakértői támogatását és képviseletét lehetővé tevő protokollok.

A munkabizottság elnökségét képező hivatali és intézményi delegáltak feladata egyszerűsödött és célirányosabbá vált. Ezen a munkaszinten a stratégiai tervezés priorizálásával kapacitás szabadult fel és csökkent az adminisztrációs teher. Ugyanakkor minden közvetlen beavatkozást igénylő tervezett és ad hoc feladat az operatív szintre került, melyek tervezését és végrehajtását a szakmai ad hoc, valamint a társadalmi egyeztető kerekasztalok végezték.

Ennek köszönhetően az Integrációs Munkabizottság felkért szakértőinek munkája megszabadult a formális bürokráciától, meghatározó munkamódszerré a korábbi formális ülésezés helyett a rendszeres, napinak nevezhető egyeztetés és tervezés vált.

A munkaszervezés ily módon történő megváltoztatása tette lehetővé, hogy rugalmasan reagálhassunk az Integrált Városfejlesztési Stratégiát támogató „Anti-szegregációs Terv”-ezés 2009. évi halaszthatatlan feladatainak előkészítésére, tervezésére és megkezdésére.

A 2009. évi költségvetés új tervezési eleme volt, hogy az Integrációs Programot és az Integrált Városfejlesztési Stratégiát támogató szakfeladati források címzetten, de egységes számviteli szerkezetű, „Integrációs Program” szakfeladatként jelentek meg Szolnok Megyei Jogú Város 2009. évi költségvetése „Humán Szakfeladat, Szociális feladatok” tervezési egységében. Ezen - az „Anti-szegregációs feladatok költsége”, a „HHH közterületek közegészségügyi feladatainak költsége”, és a „Munkaerő-piaci menedzser program költsége” - szakfeladati soron összességében **8.968.000,- Ft** forrás került biztosításra.

A rendelkezésre álló keret alapot teremtett a programban szereplő egyes prioritást élvező feladatok előkészítésére és részbeni megvalósítására.

A cselekvési feladatterv összeállítása során és annak az Integrációs Munkabizottság általi elfogadásakor is megfogalmazódott, hogy a betervezett, és a feladattervben szereplő célok vélelmezhetően nem lesznek teljesíthetőek az év során, részben a rendelkezésre álló és bevonható források szűkösége, illetőleg a kezelendő problémák kiterjedtsége és azok komplex rendszere folytán.

Ugyanakkor azt is rögzítettük, hogy a célcsoportok halmozott hátrányainak kompenzálása és megszüntetése nem pusztán anyagi ráfordítás függvénye, hanem a beavatkozások eredményességét elősegítő szakmai csoportok és helyi közösségek által teremtett konstruktívan együttműködő társadalmi környezeté is.

Az értékelési időszakot megelőző 2008. év a támogató emberi erőforrások és környezet fejlesztésének, az élhetőbb fizikai környezet fejlesztésének, és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségi helyzetének javítását előtérbe helyező év volt. 2009-ben a szakmai eredményeinkre épülő minőségfejlesztés volt az elsődleges célfeladat, mivel az teljességgel látható, hogy autentikus mediátorok nélkül érdemi projektek nem végezhetőek el sikeresen.

Törekvéseinket jótékonyan befolyásolta a „közmunka program” elindulása, mely lehetőséget teremtett az addigra kiválasztott és felkészített mentorok munkaviszonyban történő foglalkoztatására.

A fentiekben említett IVS mellékletét képező Anti-szegregációs Terv elkészítésének önkormányzati kötelezettsége is azt támasztja alá, hogy a hosszú távú integrációs stratégiaalkotás megkerülhetetlen, melynek célja, a városban élő cigány/roma lakosság társadalmi integrációja, a kisebbségi identitásuk megőrzéséhez szükséges feltételek egyidejű biztosításával. Az ilyen összehangolt adminisztratív cselekvés hivatott elősegíteni az elsődleges munkaerő-piacon munkalehetőség és piacgazdasági pozíció biztosítását, az adófizető állampolgárrá válást, az emancipált társadalmi státuszt, a nem cigány kisebbséghez tartozókkal egyenrangú közéleti szerepvállalási lehetőséget, jogot és feltételeket a cigány/roma kultúra értékeinek, és a szabadon választott kisebbségi identitás megőrzésére és megerősítésére.

Vitathatatlan, hogy a magyar társadalomban továbbra sincs jelenleg teljes körű konszenzus arra vonatkozóan, hogy milyen típusú intézkedéseket kell tenni a cigányság helyzetének javítása érdekében.

Az ipartelepek megszűnése következtében kialakult „területi hátrány” fokozottan sújtja a cigányokat, hiszen korábban pont a munkalehetőség érdekében költöztek a ma már periférikus helyzetű régiókba, városrészekbe, ahol az országos átlagot jócskán meghaladó mértékű a munkanélküliség.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a cigányok által korábban megszerzett iskolai végzettségek leértékelődtek, földhöz nem, vagy alig jutottak (mivel a kollektivizálás előtt sem nagyon birtokoltak földet), így tömegesen kerültek komoly egzisztenciális válságba.

Ebben a kontextusban szinte „törvényszerű”, hogy a közvélemény összekapcsolja a szegénységet a cigányokkal, mondhatni a „kelet-európai szegénységnek sokak szemében cigány/roma arculata van.”

Az ezzel kapcsolatos sztereotípiáknak, előítéleteknek fontos társadalomlélektani szerepe van, hiszen a sztereotípiák a saját csoport felértékelése mellett igazolhatják a forrásokhoz való hozzáférésben mutatkozó különbségeket is.

Egy 2000-ben készült felmérésben a válaszadók 28 %-a szinte az egész magyarországi cigány/roma népességet szegénynek látta, elutasította a külső társadalmi okok szerepét, csupán az érintetteket hibáztatva sorsukért.

Bár a többségi társadalom elvárja a beilleszkedést, mégis az embereknek mindössze 20,5 %-a fogadná el szomszédjának a cigányokat/ romákat.

Napjainkban a cigánysághoz társuló képzeteket (munkakerülés, megbízhatatlanság, motivációhiány, bűnözési hajlam stb.) a többségi társadalom olyan etnikai, faji és/vagy kulturális jellemzőknek tartja, melyek konstans és mindenre érvényes módon jellemzik a cigányokat.

Mivel az egyes embereket viszonylag könnyen (bórszín, név, viselkedés, életmód alapján) besorolják a cigány kategóriába, ezek az előítéletek és sztereotípiák valódi akadályt jelentenek a társadalmi integráció folyamatában és komoly lélektani teherként nehezdednek a cigány emberekre. (A rasszista indíttatású fizikai erőszak különböző formáiról nem is beszélve!)

Ebből adódik a hosszú távú stratégia egyik alapvető célja, ennek a konszenzusnak a kiépítése és fenntartása. Ugyanakkor bátran kijelenthetjük, hogy Szolnok város nyíltan és hittel nézett szembe a probléma megoldásával, és módszeres építkezésünk nyomán tartós pozitív változások mutatkoznak. Az is látható, hogy a rászoruló, különösen a cigány/roma és többségi társadalom tagjai között szakadék húzódik. Az egyes integrációs feladatok végrehajtása során - az egyes társadalmi csoportok érintettségétől és vélt „érdeksérelmétől” függően - kiéleződő vita alakult ki, melyek kezelése során rettentően fontos a Közgyűlés döntéshozóinak következetes kiállása, mivel a társadalmi megbékélés és konstruktív együttélés lépcsőzetesen a demokratizálás, a legitimáció és a mobilizáció elveinek figyelembevételével dolgozható ki sikeresen.

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programja a konszenzus programja, amely 5 éve biztosítja a HHH. célcsoportok igényeit előtérbe helyező összehangolt cselekvést, és a párbeszédhez szükséges konszolidált közállapotokat.

A költségvetésből finanszírozható lehetőségeink felültervezésének magyarázata a több éves, évtizedes lemaradás, a cigány/roma lakosság halmozottan hátrányos helyzete, mely halmozott megfosztottság miatt fontosnak tekintjük a feladatok sokaságának szerepeltetését a munkatervben, még akkor is, ha a megvalósításra kevés esély mutatkozott, hisz ez által legalább nő az előkészítés, illetve az együttgondolkodás dinamizmusa a megvalósítás érdekében.

Tisztelt Közgyűlés!

Szolnok Város Integrációs Programja továbbra is országosan mintaértékű kezdeményezés, melynek célja a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoporthoz tartozók, kiemelten a cigány/roma kisebbséghez tartozók esélyegyenlőségének javítása, leszakadásuk megállítása, és társadalmi integrációjuk elősegítése, úgy, hogy közben meg tudják őrizni a saját kulturális és közösségi értékeiket.

A program elindítása, - habár az önkormányzat korábban is eleget tett a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesülésének biztosításához fűződő törvényi kötelezettségének - egy minőségileg magasabb dimenzióba helyezte a probléma kezelését és a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal való kapcsolattartás gyakorlatát, növelve annak hatékonyságát és eredményességét.

Elmondható továbbá, hogy Szolnok Városban intézményesült önkormányzati gondoskodással, megkülönböztetett feladattá fejlődött a hátrányos helyzetű helyi lakosok integrációjának támogatása.

Az Integrációs Munkabizottság és szakmai döntés-előkészítő teamek működtetése továbbra is fontos garanciális eleme a program végrehajtásának, mivel elsődleges feladata a cselekvési feladattervben megfogalmazott lakossági közszolgáltatási ellátások realizálása, másodsorban a szociális megfosztottságból és a cigány/roma kisebbségi létből adódó hátrányok mérséklése és felszámolása, az ehhez szükséges demokratikus intézményrendszer továbbfejlesztése.

A program végrehajtásához rendelt integrációs szakfeladati forrás korántsem elégséges. Főként annak tükrében, hogy Szolnok Város előttünk álló 5-7 éves városfejlesztési elképzeléseinek ütemezéséhez elkészült IVS munkaanyag kötelező mellékletként, az ÖTM kirendelt anti-szegregációs szakértőinek iránymutatása alapján elfogadásra került Szolnok Megyei Jogú Város Anti-szegregációs Terve. A 215/2008. (VII.24.) közgyűlési határozat 2015-ig számos, a szegregált életkörülmények között élők életkörülményeinek javítását célzó feladatot határoz meg, melyek végrehajtására további költségvetési rendeletben biztosított források szükségesek.

A nehezítő körülmények ellenére Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata kizárólag az integrációs program továbbvitelében, az Anti-szegregációs Terv célkitűzéseinek ütemezett végrehajtásában, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek életesélyeinek javításában, és a nemzeti és etnikai jogok legmesszebbmenő biztosításában érdekelt.

Az Integrációs Program végrehajtására létrejött szakmai együttműködés eredményeként partneri kapcsolat alakult ki a munkabizottság, a települési önkormányzat testületei, annak intézményei és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat között. / közös programok indítása oktatási, foglalkoztatási, kulturális területeken, közös pályázatok benyújtása, stb./ A megkezdett munkakapcsolat további fejlődésének biztosítéka, hogy a Cigány Kisebbségi Önkormányzat - különösen a hivatalban lévő elnök - Programot segítő hozzáállása és tenni akarása példaértékű.

Az Integrációs Munkabizottság áttekintette a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról szóló 144/2005. (III.31.) számú közgyűlési határozat és a hozzá kapcsolódó 12/2009. (I.30.) közgyűlési határozat 1. számú mellékleteként elfogadott cselekvési feladatterv, valamint a 215/2008. (VII.28.) számú közgyűlési határozat mellékletét képező Anti-szegregációs Terv végrehajtását.

A cselekvési feladattervekben foglalt feladatok, célkitűzések jelentős része megvalósult, vannak feladatok, amelynek végrehajtása érdekében történtek lépések, és vannak olyan célok, melyek továbbgondolást vagy kimunkálást igényelnek. Az Integrációs Munkabizottság felülvizsgálta és aktualizálta Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának 2010. évi Cselekvési Feladattervét, melyet a határozati javaslat mellékleteként javasol elfogadni.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megvitatására és a következő határozati javaslat elfogadására:

...../2010. (II.25.) sz. közgyűlési határozat

A Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése a helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. törvény 8.§ (1) és (4) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva, figyelemmel a Kormány – „romák társadalmi, gazdasági integrációját elősegítő - 68/2007. (VI.28.) „a Roma Integráció Évtizede Program OGY határozatban foglaltakra az alábbi határozatot hozza:

1./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése megismerte és tudomásul veszi a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról, valamint az IVS Anti-szegregációs Terv intézkedéseinek eredményéről szóló beszámolót, amely az előterjesztés 1.sz melléklete.

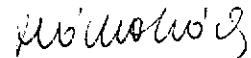
2./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja a határozat 1.sz. mellékletét képező Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának 2010. évre vonatkozó Cselekvési Feladattervét, ezzel egyidejűleg a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról szóló, 12/2009. (I. 30.) számú közgyűlési határozat 1. számú mellékletét hatályon kívül helyezi.

Felelős: Dr. Kállai Mária alpolgármester

A végrehajtásában közreműködik: Humán Igazgatóság

Értesülnek: Szalay Ferenc polgármester
Hegmanné Nemes Sára alpolgármester
Dr. Kállai Mária alpolgármester
Szabó István alpolgármester
Dr. Szakali Erzsébet jegyző
Dr. Sebestyén Ildikó aljegyző
A Polgármesteri Hivatal igazgatói
Integrációs Munkabizottság tagjai a Humán Igazgatóság által
Oktatási-nevelési intézmények vezetői
Munkalehetőség a Jövőért Szolnok Non-profit Kft. Vezetője
Kozák Ferenc a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Szolnok, 2010. február 25.

Dr. Kállai Mária

Beszámoló
Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról, valamint az IVS Anti-szegregációs Terv 2009. évi intézkedéseinek eredményeiről

Tisztelt Közgyűlés!

Az Integrációs Munkabizottság Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programjának, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javítása érdekében végzett 2009. évi tevékenységről az alábbi tájékoztatót adja:

1. Integrációs Munkabizottság tevékenysége

A munkabizottság a 12/2009. (I.30.) sz. közgyűlési határozatnak megfelelően módosította ügyrendjét, kialakította új munkastílusát. A társadalmi egyeztető ülései változatlanul nyitottak, nyilvánosak voltak, melyre a téma után érdeklődő, a munkában részvételi szándékát jelző és Szolnok város halmozottan hátrányos helyzetű - ezen belül hangsúlyozottan cigány/roma - lakosaiért tenni kívánó személy részt vehetett.

Az Integrációs Munkabizottság a cselekvési feladattervben foglaltak megvalósítása érdekében munkáját a célszerűség figyelembe vételével rendszeresen végezte. Stratégiai tervezés és anti-szegregációs programalkotás érdekében 3 alkalommal, operatív program-előkészítés, projekt megbeszélés és integrációs szakfeladati forrásfelhasználást előkészítő szakmai javaslatával érdekében 39 alkalommal tartott - tervezett - társadalmi kerek-asztal egyeztetést.

A megváltozott munkastílus és gyakorlat során jelentősen előtérbe került a Polgármesteri Hivatal szakmai tevékenysége, melynek eredményeként az operatív végrehajtás kötelezettségvállalással összefüggő előkészítési feladatai beépültek a közigazgatási protokollok közé. Ily módon, az egyes szakfeladati forrás-támogatást igénylő projektek végrehajtása során, melyeket az egyes feladattervek nevesítve jelölnek, mellőzhető volt a Bizottsági véleményezés. Főként azon programok és önkormányzati intézmények esetében, melyek lefolytatására a Közgyűlés felhatalmazást adott, és előirányzat átcsoportosítással történt a finanszírozás támogatása.

A beszámoló alapvetően az Integrációs Programban rögzített prioritásokra épül és tartalmazza a cselekvési feladattervben foglaltak megvalósítását.

2. Az Integrációs Program és Cselekvési feladatterv megvalósítása érdekében végzett tevékenység

Mint azt a beszámoló első fejezetében jeleztük, a 2009. évben végrehajtott feladatok jelentősen meghaladták a korábbi tárgydőszakokban bármikor is ütemezett projektek számát és szakmai tartalmát. Míg korábban a programok többsége előkészítési, működési feltétel-teremtési, humánerőforrás fejlesztési feladatokat tűzött ki, addigra 2009 a 3-5 éves időbeni lefolyású projektek elindulásának éve volt.

A korábban végzett tervszerű előkészítő tevékenység megfelelő alapot biztosított a magas fokú szakmaisággal végzett integrációs folyamatok intenzitás-növelésének. Az integrációs tevékenység során mintegy 150 %-os támogatási-intenzitás növekedést értünk el, melynek során a 2008. évi 27 projekt-támogatásához képest, 2009. évben 38 szakfeladati támogatást tudunk realizálni. Ezek közül kiemelésre érdemes az 4 projekt (Biztos Kezdet Gyermek Ház, TANODA, és 2 Cigány/roma média és PR fejlesztés), melyek valamely TÁMOP programcél finanszírozására kerültek benyújtásra, és amelyek önrész biztosításához, illetőleg működési feltételrendszer kialakításához összesen 2.809.675,-Ft integrációs támogatást nyújtottunk, mely a teljes szakfeladati forrás mintegy 32 %-a.

Mindezek tükrében a beszámoló formai keretei és tartalmi célkitűzése nem teszi indokolttá, illetőleg lehetővé, hogy minden egyes projekt szakmai eredményeit bemutassuk a beszámolóban. Így annak keretében az egyes integrációs célkitűzések megvalósulásában résztvevő szervezeteket és intézményeket pusztán nevesítjük, a projekteket szakmai területenként a feladatterv tagolásának megfelelően tematikusan mutatjuk be, és csak a horizontális célokat megvalósító projektek releváns adatait taglaljuk.

2.1. Jogegyenlőség érvényesülése:

Az emberi jogok érvényesülésének, a jogegyenlőség megteremtésének és érvényesülésének biztosítása továbbra is az egyik legnehezebb feladat.

A jogalkotás folyamatában megjelennek a kisebbségi jogok, de ez még nem jelent megoldást, csak lehetőséget. Valós előrelépéshez a szabályokon túl előre kell lépni a szemléletmód változásában, változtatásában és a jogalkalmazás folyamatában is.

A cselekvési feladatterv - a megelőző tárgyidőszakokhoz hasonlóan - két feladatot fogalmazott meg a 2009. évre, egyrészt ingyenes tanácsadó- és jogsegély-szolgáltatás fenntartását a városban, másrészt szakmai, szakmaközi egyeztetések tapasztalatcserék megszervezését.

A tanácsadó- és jogsegély-szolgáltatás területen a korábbi évek eredményekre építve sikerült jelentősen előre lépni. A korábbi gyakorlatnak megfelelően a kisebbségi jog területén a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat folytatott folyamatos segítségnyújtást, tanácsadást. Közreműködtek és közvetítettek a kulturális másságból adódó konfliktusok megelőzésében, kezelésében, a lokálisan jelentkező lakossági fórumok érdemi és konstruktív lebonyolításában.

Jelentősen javult az integrációs és cigány/roma kisebbségi feladatokat érintő kommunikáció színvonala, az önkormányzati törekvések társadalmasításában mindvégig biztosított volt a Cigány Kisebbségi Önkormányzati támogatás és konszenzus. Ezen eredmények különösen felértékelődtek a tárgyév azon időszakában, amikor az országosan elszaporodó cigány/roma nemzetiségű személyek sérelmére elkövetett erőszakos, életelleni bűncselekmények jelentősen átformálták a veszélyeztetett kisebbség biztonságérzetét. Míg az ország több pontján jogszerűtlen önvédelmi reakciók indukálódtak, és önbíráskodásig fajuló kisebbségi válaszok születtek, jelentős energiákkal ugyan, de sikerült kezelhető szinten tartani a jogbiztonságot és az emberek félelmeit.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium támogatásával megvalósuló, „Szegregátumok közbiztonsági fejlesztése” elnevezésű országos mintaprojektünk kidolgozásával és kísérleti

bevezetésével, mely napjainkban az „Út a munkához” kormányzati közmunkaprogram települési közcélú foglalkoztatási programjában integráltan megjelenő „Közösségi Bűnmegelőzési Szolgálat”, megfelelő válasz ezen kihívásokra.

A tárgyidőszakot megelőző év tapasztalata volt, hogy napjainkban legkevésbé az emberi-, és kisebbségi jogok sérelméből adódó hátránykompenzáció iránt van igény, ellenben a munkavállalói-, közigazgatási ügyintézési-, szolgáltatás-elérési támogatást, tanácsadást preferálta a célcsoportot jelentő kliensi kör. Ezen igény kielégítésére pályázati támogatás útján vezettük be a „Munkaerő-piaci menedzser” programot, melynek során 2 fő, cigány/roma önazonosságát vállaló munkatárs 17 hónapon keresztül végezte ügyfélkapcsolati és ügyfélszolgálati munkáját.

(Mindkét projektről a beszámoló későbbi fejezeteiben további adatok találhatóak.)

A jogsegély-szolgáltatást felkeresők problémái az alábbiak szerint oszlottak meg:

- jogi segítségkérés
- segítségkérés nevelési, oktatási ügyekben
- segítségkérés szociális támogatási-, lakhatási kérelmek során
- önkormányzati és hatósági ügyben segítség-kérés
- ösztöndíj pályázat-írás
- képzési-, oktatási rendszerekbe történő bejutás támogatása
- foglalkoztatás szervezése
- adósság-, krízis-kezelés

Eredményes munkát végeztünk a jogegyenlőség elősegítését célzó szakmai, szakmaközi egyeztetések területén.

A jogsegély-szolgáltatást biztosító szervezetek civil, önkormányzati és állami szervek bevonásával folyamatos szakmai egyeztetést folytattunk, melynek keretében az egyes szervezetek megismerték egymás működési területét, meghatározták az egyes szervezetek kompetencia határait.

A megbeszélés keretében megállapodás született a jogsegély szolgáltatás területén az együttműködés lehetőségeiről és formáról. A párhuzamosságok elkerülése érdekében bekapcsolódtunk a JNSZ Megye Esély Szociális Közalapítványa RSZFK Esélyegyenlőségi Iroda Esélyek Háza által koordinált „JNSZ Megyei Romaügyi Kerekasztal” munkájába, ahol biztosított a már meglévő igazságügyi-, igazságügyi-, rendvédelmi interperszonális együttműködéseink folytonossága. Ezen fórumokon gyakorta témavezetőként, előadóként veszünk részt, biztosítva programunk nyilvánosságát, népszerűségét és térségi bemutatását.

A jogegyenlőség érvényesítése az egyik legnehezebb feladat, hisz évszázados beidegződések, előítéletek mellett kell biztosítani a cigány/roma lakosság jogszabályokban rögzített esélyegyenlőségi jogainak érvényesülését úgy, hogy az ne hasson aránytalan pozitív diszkriminációként, és ne alakuljon ki feszültség a többségi lakosság és a kisebbség között.

A cselekvési feladattervben rögzítetteket sikerült teljesíteni ezen a területen, melyek hatásai már jelentkeznek. Megteremtődött annak feltétele, hogy a következő években a megkezdett tevékenység következetes folytatásával érezhető eredményeket érjünk el a cigány/roma lakosság jogegyenlőségének érvényesítése területén.

Az integrációs feladatok ezen beavatkozási területén végzendő munkánk meghatározó dokumentuma Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése 2008. július 24-i ülésén elfogadásra került, Szolnok Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának mellékletét

képező Szolnok város Anti-szegregációs Terve(a továbbiakban: ASZT). Az anyag komplex rendszerben elemzi településünk halmozottan hátrányos helyzetű lakosainak települési elhelyezkedését, társadalmi-, gazdasági-, szociális-, és kulturális állapotát, és ehhez igazodó feladatrendszerben jelöli ki a szegregáltság oldását célzó kötelező önkormányzati beavatkozások területeit.

2.2.Életminőség javítása, közösségi szocializáció:

Az Integrációs Program előkészítéséhez összeállított, valamint az évenkénti felülvizsgálat és aktualizálás során lefektetett koncepcionális anyagok igen fontos megállapítása, hogy az életminőség és ezen belül is a lakhatás feltételeinek javítása nélkülözhetetlen kritériuma annak, hogy beinduljon egy minőségi életmód-váltás feltételrendszerének a megteremtése. Különösen fontos az anyagi teherviselő képességet nélkülöző hátrányos helyzetű rétegek - ezen belül a cigányság - lakásproblémáinak megoldását segítő programok továbbfejlesztése, a telepi körülmények között élő lakosság életkörülményeinek javítása, és a lakhatás feltételeinek normalizálása.

A Cselekvési Feladatterv ennek megfelelően kiemelten kezelte az életminőség javítását és a közösségi szocializáció segítését.

A teleszerű, szegregált lakókörnyezet rehabilitációjához kapcsolódó tervezési folyamat az említett IVS Anti-szegregációs Terv munkaanyag 2008 évi kidolgozásával megkezdődött, előkészítettsége megnyugtató képet mutat. Ennek általános feladatait a 2009. évi Cselekvési Feladatterv részben már tartalmazta, melyek legfontosabb eleme a Törteli – Motor úti szegregátum felszámolásának megkezdése, a helyben végzendő szocializációt és hátránykompenzációt támogató terület közműellátottságának javítása, és a mobilizációt segítő közösségfejlesztő programok tervezése, elindítása.

A korábbi évek pozitív tapasztalataira építve, a telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők lakhatási körülményeinek javítása, a felmerülő problémák gyors és hatékony jelzése és kezelése érdekében a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a „Munkalehetőség a Jövőért” Szolnok Non-profit Kft. együttműködésében, a HHH társadalmi réteghez tartozók, főként cigány/roma kisebbség által leginkább lakott területekre telep gondnokok támogatott foglalkoztatására került sor.

A célok megvalósítását jelentősen segítette az „Út a Munkába” kormányzati program elindítása, mely jelentősen csökkentette a korábbi közhasznú foglalkoztatásból származó terheinket. A közcélú foglalkoztatás költségei nem az integrációs szakfeladati forrást terhelték, ugyanakkor jelentős számú család jövedelmi-, és fogyasztási szegénységének csökkentésében játszott szerepet.

Ennek köszönhetően néhány család anyagi biztonsága stabilitást nyert, és elindult egy lassú spontán mobilizáció, „telepről” való elköltözés, illetőleg csoport-státuszváltozás. (Erről a közbiztonsági fejezetben bővebben szólunk.)

Az életminőséget jelentősen befolyásoló beavatkozásokat továbbra is önkormányzati tervezéssel és kivitelezéssel lehetett elérni. Az IVS ASZT szellemében a 2009. évi költségvetés tervezése során „tartalék-alap”-ban került biztosításra 51.393.000,-Ft „Anti-szegregációs terv – szociális rehabilitáció” forrás, mely a Törteli úti terület fejlesztését volt hivatott biztosítani. Bár a forrás felhasználására nem került sor, és az a költségvetési-hiány csökkentését segítette, az nem akadályozta a vállalt kötelezettségeink teljesítését.

Ennek körében, azon első ütemben tervezett humán beavatkozások kerültek elvégzésre, melyek „felszabadították” a második ütemű műszaki beavatkozás célterületének számító 13

önkormányzati bérlakásból álló „B” sor háztömböket. Ehhez végrehajtottuk az IVS ASZT Mobilizációs Terv-ben rögzített 3 család elköltöztetését. Ha bár a mobilizációt megelőzően volt némi lakossági információ-hiány, az elsődleges integrált célterületet jelentő Tücsök – Hangya út környezetében élőknek megnyugtatóan tájékoztattuk a végrehajtás üteméről és részleteiről.

A kiköltözések végrehajtása után, november hónapban vált lehetővé a tervezett műszaki beavatkozás elindítása, melynek során elsőként kiírásra került a Törteli út 7/B sor bontását tartalmazó közbeszerzési pályázat. A közbeszerzési eljárás lefolytatása eredményes volt, annak eredményhirdetése és a szerződés megkötése megtörtént. A bontás befejezése és a terület átadása 2010. március 31.-ig várhatóan megtörténik.

A műszaki fejlesztések 2. üteme a 2010. év kiemelt anti-szegregációs célkitűzése. Ennek tervezési előkészületei már folynak, költségei a 2010. évi költségvetésben rendelkezésre állnak. Ennek során kiépítésre kerül a Törteli – Motor úti szegregátumot érintő szilárd burkolatú járda és út, felszíni vízelvezetés, ivóvíz és csatorna.

A fejlesztés része az a humán szolgáltatás-bővítés, melynek során az A sor 9-12 (4) lakásából egy „közösségi tér és szociális blokk” kerül kialakításra. Ebben helyet kap egy összkomfortos gondnoki lakás, szociális blokk (női-férfi fürdő, WC, mosókonyha, ételmelegítő konyha, stb.), közösségi terek (fejlesztő-tanuló szoba, képző-terem, internet, kulturális tér-táncház, stb.), és a terület közbiztonsági állapotjavítását támogató rendőrségi Körzeti Megbízotti Iroda.

Ezen fejlesztések biztosítják a zökkenő-mentes mobilizációt lehetővé tévő, helyben tervezhető hátránykompenzáló-, felzárkóztató-, és szocializációs szolgáltatások elérését, a közösségépítés feltételeinek biztosítását. A fejlesztés elengedhetetlen folytatása – a fejlődés folytatását és konzerválását biztosító - a Nyugati-városrészi Akcióterület Szociális Városrehabilitációs fejlesztése körében tervezett „közösségi ház”.

Tovább folytatódott és elvégzettnek tekinthető a cigány/roma származású fiatalok nyári táboroztatása és sportolási lehetőségekhez való hozzájutás segítése.

Az integrációs keretből nyújtott támogatással, több tervezett tematikus nyári tábor került megtartásra. Habár minden évben jelentős népszerűsítő munkát fejtünk ki a Gyermek-, és Ifjúsági Közalapítvány által kínált nyári gyermek-táborok érdekében, láthatóan csekély a célcsoport reprezentáltsága. Egyrészt a jövedelmi-, és fogyasztási szegénység elérhetetlenné teszi ezen programokat a HHH családok számára, másrészt preferálják a saját kultúrkörben kínált programokat.

Ezért a fogyasztási igényekre reagálva alakítottuk ki, és támogattuk azon - főként cigány/roma - hagyományokat és kulturális értékek előtérbe állító tematikus nyári táborokat, melyek „meghírdetésüket megelőzően” túljelentkezésre számíthattak. Három 5-14 napos cigány/roma művészeti-, és természetismereti-egyházi tábort szerveztünk, melyeken összességében 80-100 fő mélyszegénységben élő kiskorú vehetett részt térítés-mentesen. A táborokat lebonyolító partnereink voltak a SZKTT Humán Szolgáltató Központ, a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Belvárosi Plébánia.

A rászorultság megállapításába bevontuk a SZKTT HSZK Gyermekjóléti Szolgálatát, akik szakmai javaslatára kerültek delegálásra a táborozó gyermekek.

Külön kiemelésre érdemes szakmai eredmény, hogy a 2007 és 2008 években elkezdett cigány/roma mentorképzésben résztvevők visszaigazolták akkori várakozásainkat. A közcélú foglalkoztatás bevezetése során olyan alternatív foglalkoztatási formákkal bővítettük a

munkaerő-piaci kínálatot, melyek autentikus válaszokat adtak az integráció kihívásaira. A foglalkoztatottak körét kibővítettük egy un. cigány/roma asszisztensi hálózattal, melyek alkalmazását a SZKTT Humán Szolgáltató Központ végezte. Itt megjelentek családsegítő-, gyermekjóléti-, bűnmegelőzési-, és közösségfejlesztő-asszisztensek. Az önkormányzati gyermektábor az asszisztensek munkája révén valósult meg, mely megmutatta, hogy a hátrányos helyzetű munkaerő-piaci pozíciójú csoportban is van kiaknázható szakmai kompetencia és felelősségtudat.

Tekintettel arra, hogy a nyári táborok magas fajlagos költsége – nappali ellátás, étkezés, szállás – miatt csak korlátozott időintervallumú és létszámú aktív szabadidős program szervezhető, a pozitív tapasztalatokon felbuzdulva és a cigány/roma segítő asszisztensek kapacitására építve, a SZKTT HSZK partnerségével elindítottunk egy „mobil játszóház” projektet.

A projekt célterülete a város 3 legnagyobb létszámú és kiterjedésű szegregátuma - Törteli út, Hangya út és Üteg út – volt, melyek területén heti 3 alkalommal folytak kézműves-, játékos-, és művészeti foglalkoztató programok. Az infra-struktúrális háttérrel egy 16 m²-es rendezvény-sátor és 3 garnitúra sörpad biztosította, mely alkalmanként új helyszínen jelent meg. A foglalkozások során a gyerekek a játék öröme mellé motivációs ajándékokat kaptak, mely gyorsan növelte kötődésüket a foglalkozás-vezetők iránt. A nehézségek a területi szolgáltatási ellátottság hiányából fakadtak, a tematikus korosztályi programokon kivétel nélkül mindenki részt akart venni, időnként akadályozva a konstruktív munkát is, viszont a visszajelzések kivétel nélkül az elismerés és köszönet hangján szóltak.

Az Integrációs Programhoz egyre több siker „story” is kapcsolódik. Ilyen az Újvárosi Diáksport Egyesület ugróköteles szakágának teljesítménye is. Évenként találkozhattunk a HHH tanulóik jutalmazási felterjesztésével, melyeket rendre támogatásra érdemesnek ítélte a bíráló szakmai testület. 2009.-ben az Egyesület kvalifikációs jogot szerzett a Hölvikeni Ugróköteles Európa Bajnokságra, melyre kiutazó 5 fős verseny-csapat és kísérőik költségeit támogatta a Munkabizottság.

Jelentős előrelépés történt, a nagyszámú halmozottan hátrányos helyzetű fiatalokkal foglalkozó nevelési-, oktatási intézmények egészségügyi-, higiéniai nevelési tevékenységének támogatásában.

A Köznevelési Esélyegyenlőségi tervvel összefüggő körzethatár-módosítások következtében megváltozott az egyes oktatási intézményeken belüli HHH tanulói arány, melynek okán szükségszerűen merült fel és épült be az egészség-kultúra oktatása az intézményi egészségfejlesztési tervekbe.

Ugyanakkor a kerek-asztal egyeztetések során felmerült az alapfokú nevelési intézményi egészség-nevelési feltételrendszer vizsgálatának szükségessége is. Mivel megállapítást nyert, hogy a HHH kiskorúak egészség-kultúrájának fejlettsége a korai nevelésben rejlő, főként családi szocializációs hiányosságokat mutat, indokolt a nevelési intézmények ez irányú törekvéseinek segítése.

Tekintettel arra, hogy 2008. évben kísérleti céllal, sikeres együttműködést alakítottunk ki a Szolnok Városi Óvodák Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Szakmai Szolgáltató Intézménnyel, az „Esélyegyenlőség az egészségért” projekt fenntartása mellett foglaltunk állást. A korai beavatkozást középpontba helyező pedagógiai felfogás szinkronban van integrációs törekvéseinkkel, és a szegregátumok fejlesztését célzó korcsoportos egyéb programokkal.

A korábbiakban említett ASZT helyzetfelmérése rámutatott, hogy a szegregátumok lakóit súlytó életkörülményi hiányosságok, és az ezekből adódó környezeti ártalmak komoly egészségügyi kockázatot jelentenek az itt élők számára, különösen a nagyszámú kiskorúra.

A lehetséges beavatkozás és segítségnyújtás módozatait Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Munkabizottságának Életminőség-javítási Kerek-asztala több alkalommal tárgyalta. Ezek során programszerű önkormányzati és közösségi beavatkozás szükségessége fogalmazódott meg, melyet alátámasztottak azon helyszíni-szemle adatai is, amelyek az érintett kiskorúak és családjaik jövedelmi szegénységét, társadalmi kirekesztődését mutatták. Az egzisztenciális-, lakáskörülményi-, és fogyasztási szegénység okán kialakult deprivált állapotok akadályozzák az itt élőket a közösségi életter önálló fejlesztésében. Ennél fogva fizikai és egészségi állapotuk az átlagosnál továbbra is rosszabb, nagyobb valószínűséggel vannak jelen lakóhelyükön környezeti ártalmak. Ennek ellensúlyozására a családok teherviselő-képessége nem biztosít elégséges fedezetet, a gyermekek és családjaik társalmilag kialakult szocializációs folyamata-, higiénés nevelése sérül.

Tekintettel arra, hogy Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata elkötelezett a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a kiskorúak életkörülményeinek javításában, a szegregátumokat érintően **közösségfejlesztési-, életkörülmény javítási programok** elindítását kezdeményeztük a lakóközösségek bevonásával.

A fenti szakmai célkitűzés megvalósítását az „integrációs csatorna”-ként működő szolnoki Integrációs Program keretében, a munkában résztvevő intézmények, érdekképviseleti szervezetek és lakóközösségek partnerségével kívántuk megvalósítani. Elsődlegesen a két kiemelt közcélú foglalkoztató - „Munkalehetőség a Jövőért” Non-profit Kft. és SZKTT HSZK - által foglalkoztatott parkgondozó és környezet-rehabilitációs asszisztensek útján, másodsorban a CKÖ által mozgósított lakossági önszerveződések által.

A program keretében első lépcsőben a környezeti ártalmak csökkentése érdekében valamennyi szegregátum lakásaiban, 2 alkalommal a SZOLLAK szervezésében elvégzésre került a rovar-mentesítés, illetőleg az ingatlanok külső környezetében és a közterületeken a rágcsáló-irtás.

Ezen beavatkozásokhoz társult az önkormányzat integrációs beavatkozása. A leginkább környezeti ártalommal terhelt Törteli-Motor úti szociális bérlakások külső környezetének rendezését vállaltuk fel. A helyszín bejárások során megállapítottuk, hogy a területen akut rágcsáló (patkány) fertőzött góccok vannak, melyek többségében védelemet, immunitást mutatnak a szokásos vegyi-kezelésekkel szemben. Ennek kompenzálására átfogó gyérítést, és életter megszüntetést hajtottunk végre 3 ütemben. Első lépcsőben az EON Területi Szolgáltató Divíziójával együttműködésben felszámolásra került a Törteli úti elavult technológiájú - a patkányok reprodukcióját segítő életteret jelentő – transzformátorház, és egy modern szolgáltatási egység került helyébe.

Ezt követően a közterület gyom-mentesítési és takarítási munkálatait végeztettük el mintegy 20 000 m² nagyságú övezetben, melynek során egy, a telepen élő cigány/roma fogyatékkal élő vállalkozót juttatunk vállalkozást stabilizáló bevételhez.

Harmadik lépcsőben a korábbtól eltérő vegyi-kezelési eljárással és technológiával dolgozó helyi vállalkozót választottunk ki a többszöri és megismételt rágcsáló-gyérítésre, mely időben lekövette a SZOLLAK által megrendelt gyérítés hatóidejét.

2.3. Oktatás, Képzés:

A cigány kisebbséghez tartozók egy jelentős részének deprivált helyzete alapvetően, az iskolázottság alacsony szintjére és a szakképzettség hiányára vezethető vissza.

A foglalkoztatás és a munkaerő piaci esélyek növekedése nagymértékben kihat az életminőség javítására, ugyanakkor viszont a foglalkoztatás és esélynövekedés a munkaerőpiacon alapvetően függ a képzettségtől. Egybehangzó véleménye a cigányság helyzetét vizsgáló szakembereknek, hogy a cigányság társadalmi integrációja csak az iskolázottság és képzettség növelésével valósítható meg.

A cselekvési feladattervben éppen ebből eredően szerepel hangsúlyozottan ez a terület, mert az Integrációs Program elkészítése során is már világosan látható volt, hogy a cigány/roma lakosság integrációjának egyik fontos, ha nem a legfontosabb feltétele és az egyik lehetséges kitörési pontja lehet a hátrányos helyzetből a képzettségi szint emelése, versenyképes tudás megszerzése.

A fentiek elérése szempontjából csak egyik elem lehet a tanulás és tudás népszerűsítése, a másik elem, hogy a cigány/roma származású tanulók oktatásában résztvevő pedagógusokkal megismertessük a cigány/roma kultúrát, elősegítve a társadalmi elfogadásukat.

Az Integrációs Munkabizottság ezen a terén jelentős eredményt ért el.

Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Munkabizottsága első alkalommal 2005. évben kezdeményezte a halmozottan hátrányos helyzetű - különös tekintettel a cigány/roma származású - alap- és középfokú oktatási intézmények tanulóinak, a város integrációs törekvéseivel összhangban lévő kiemelkedő teljesítményének elismerését.

A program sikerére és az érintett korcsoport tanulmányi kötelezettségeinek teljesítésére gyakorolt kedvező motivációs hatásra figyelemmel, - ismétlődően minden évben – legutóbb a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata 12/2009. (I.30.) sz. közgyűlési határozatával döntött arról, hogy a tanulók elismerésére kidolgozott elvek alapján, tovább kell folytatni a **Szolnok Megyei Jogú Város területén állandó lakhellyel rendelkező**, tanulmányi, kulturális, művészeti, közösségi és sport területen kiemelkedő tevékenységet végzett hátrányos helyzetű, - hangsúlyozottan a cigány/roma önazonosságot vállaló - tanulók jutalmazását, évi egy alkalommal.

A rendelkezésre álló keretből 2009 évben **58 fő** (a 2008 évi 41 fővel szemben) - 53 fő általános iskolás (15 fő alsó-tagozatos, 37 fő felső-tagozatos), 6 fő középfokú oktatási intézményben tanuló, elsősorban cigány/roma származású - szolnoki állandó lakhellyel rendelkező, halmozottan hátrányos helyzetű tanuló teljesítményét kívántuk elismerni, akik - egyéni és családi hátrányaik ellenére - **tanulmányi előmenetelét szorgalom és aktivitás jellemzi, az iskolalátogatási fegyelme és a szülő/gondviselő intézménnyel való kapcsolata példaértékű, valamint közösségeikben kiemelkedő – szervező, kulturális, sport, illetve művészeti - tevékenységet végeznek**, és eredményeikkel pozitívan hatnak a hátrányos helyzetű réteghez tartozók társadalmi megítélésére, segítik a helyi közösség integrációs érdekeinek és célkitűzéseinek érvényesülését.

A középfokú oktatási intézményben tanuló cigány/roma származású tanulók aránya a nem cigány társadalmi aránytól jelentősen elmarad, ezért a hátrányos helyzetű tanulók közép-, és felsőfokú oktatási intézménybe történő bejutásának elősegítését tűzte ki célul a cselekvési feladattervben az Integrációs Munkabizottság.

Ezen program cél ez idáig viszonylag szűk hátrányos helyzetű fiatalokért, főként a Hegedűs T.A. Szakközépiskolában tanuló, többségében vidéki fiatal érettségire felkészítő, felsőfokú tanulmányokat támogató előkészítő képzésében öltött testet.

Miután a hátrányos helyzetű, főként cigány/roma fiatalok leszakadása a középfokú tanulmányok megkezdésének pontján keletkezik, ezért a középfokú oktatási intézményekbe történő bejutás esély növelését célzó programokat szükséges előtérbe helyezni. Ennek érdekében az önkormányzat humán feladatkörében, több civil szervezet bevonásával a TÁMOP 3.3.5/A/08/1 kódszámú programcélba illeszkedően elkészítette az „Újvárosi TANODA” pályázatát, mely elnyerte az NFÜ 22.000.000,-Ft-os támogatását.

A tanoda pályázatok elbírálása jelentős késedelmet szenvedett, ezért a működés megkezdése az eredeti elképzelésekhez képest mintegy 4 hónapot csúszott. Az intézmény működéséhez szükséges Durts J. úti épület térítésmentes biztosítását a Közgyűlés szándéknyilatkozatban rögzítette, melynek felújítását a pályázattal biztosítható dologi források nem fedezik. Csak megjegyezzük, hogy a szeptemberi kihirdetés óta, a beszámoló készítésének napjáig nem rendelkezik aláírt támogatási szerződéssel a gesztori feladatokat ellátó szolnoki Foglalkoztatási Célú Non-profit Szervezetek JNSZM-i Szövetsége.

A használatba adást legalizáló Újvárosi Általános Iskola alapító okirata, az iskolai fenntartó tervezett változtatásával együtt kerül módosításra. December 01.-től a projekt működik, a bevont tanulói és családi együttműködési megállapodások aláírásra kerültek. A működtetés humán-erőforrás biztosítását nehezíti az alacsony finanszírozás, amely a fenntarthatóság egyik kockázati tényezője.

Kulcs fontosságú, hogy találjunk olyan elkötelezett és magas hivatástudattal rendelkező szakembereket, akik hajlandóak lesznek hosszú távon közreműködni a 12-14 éves életkorú célcsoport továbbtanulási eredményességének növelésében.

A tanoda működését közfoglalkoztatási megállapodás alapján, 2010. február 01.-től 3 fő közcélú foglalkoztatott alkalmazásával segítjük.

Fontos rögzíteni, hogy az infra-strukturális kialakítás fedezetét az önkormányzat tartalékalapból 500.000,-Ft-al, és Szolnok Város Intézmény Szolgálatok karbantartási forrásából 800.000,-Ft-al teremtette meg, melynek kivitelezésében a Szolnoki Műszaki Szakközép- és Szakiskola közreműködött.

A hátrányos helyzetű – és ezen belül a cigány/roma származású - tanulók felsőfokú képzésben való részvétele nagyon alacsony, ezért az Integrációs Munkabizottság feladatául tűzte ki, hogy ***a felsőoktatási intézményekbe való bejutás és a sikeres érettségi vizsga megszerzésének elősegítésére érettségi felkészítések megszervezését támogatja.***

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan 4 tantárgyból került sor érettségi felkészítő megszervezésére, melyen tantárgyanként eltérő mértékben vettek részt cigány/roma származású tanulók.

Az előkészítőt az „Integrált Oktatásért” Alapítvány Dr. Hegedűs T. András Alapítványi Szakiskola, Középiskola, Esti Általános Iskola szervezte, tájékoztatója alapján más középfokú oktatási intézményből diák nem vett részt a felkészítésen. Ily módon, az iskola annak lebonyolításához támogatást nem igényelt.

A Cselekvési Tervben szerepelt, hogy lehetőség szerint azon közoktatási intézményben, ahol jelentősebb számban tanulnak cigány/roma tanulók, el kell érni, hogy olyan cigány/roma származású, illetve romológus szakképzettséggel rendelkező szociális munkást, pedagógiai

asszisztentst vagy szabadidő szervezőt alkalmazzanak, akik közvetlenül is segíthetik a tanulni vágyó fiatalokat.

Az Újvárosi Általános Iskolában komoly sikereket érnek el a nevelő-oktató munkát segítő, cigány/roma származású asszisztensek, és a lovári nyelvet tanító szakember. Ehhez az anyagi forrást az iskola részére az önkormányzat biztosítja.

A cselekvési feladattervben szerepelt a *pedagógusok „attitűdváltást elősegítő romológiai” képzésének* folytatása. A nagysikerű szakmai képzés folytatására 2008. november 21. – 2009. március 10. közötti időpontban, pályázati forrás teremtődött, mely a 2008/2009. tanévben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet szervezésében került lebonyolításra. Az Integrációs Szakfeladatból 10 fő Szolnoki, hátrányos helyzetű, elsősorban cigány/roma kisebbséghez tartozó tanulókkal foglalkozó pedagógus akkreditált képzési hozzájárulását támogattuk, melynek költsége még a 2008. évi költségvetést terhelte.

A korábbi években a SZKTT Humán Szolgáltató Központ szervezésében és lebonyolításában végzett, „azon *köztisztviselők, szociális szakemberek romológiai képzése*”, akik munkájuk során kapcsolatba kerülnek cigány/roma származású állampolgárokkal nem került megszervezésre.

Ennek magyarázata, hogy figyelmünk egy sokkal magasabb rendű szakmai cél elérésére irányult, melyek a megnyíló NFÜ pályázatait útján volt lehetséges elérni. Ez egy komplex felzárkóztató, hátránykompenzáló rendszer, melyek illeszkednek az intézmény alap-, és szakellátásai körébe, ugyanakkor azokat a célcsoportok életközösségeiben teszi elérhetővé.

Íly módon a SZKTT HSZK komplex segítő rendszert működtet, az egyes szolgáltatásokat, programokat, korra, nemre, etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül biztosítja a szociális – mentálhigiénés - egzisztenciális problémákkal küzdő egyének, családok, csoportok és közösségek számára. Intézményük szolgáltatásait 2008 évben több, mint 15 ezer ügyfél vette igénybe, a cigány/roma célcsoport arányát - a személyiségi jogok okán – csak becsléssel lehet. (Kivéve az EU pályázatokban résztvevőket, akik nyilatkoznak a cigány/roma kisebbségi csoporthoz való tartozásukról).

A terveknek megfelelően a HSZK az alábbi projektek keretében segítette elő a cigány/roma személyek foglalkoztathatóságának javítását 2009 évben:

TÁMOP-5.2.2/08/2 BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ PROJEKT

A projekt megkezdődött, a Gyerekház december 01.-én megnyitásra került.

A projekt megvalósítója:	SZKTT Humán Szolgáltató Központ
A projekt helyszíne:	BIZTOS KEZDET GYEREKHÁZ Szolnok, Gyopár út 6.
A projekt megvalósításának időtartama:	2009. augusztus 01 – 2012 március 31.
Elnyert támogatás.	53 387 130 Ft

A projekt hosszú távú céljai:

A Projekt a gyermekszegénységet és a gyermekek társadalmi kirekesztettségét kívánja visszaszorítani. Célja a szegénység átörökítésének megszakítása, a tanulási, nevelési

problémák megelőzése azáltal, hogy megfelelő környezetet, támogató kapcsolatot, tudást és készségeket ad ahhoz, hogy a gyerekek ne hátránnyal induljanak az iskolában. A program a legkisebbekre, a szegénységben élő 5 évnél fiatalabb gyerekekre irányul, akiknek száma a Gyerekház körzetében 80 fő.

A projekt rövid távú céljai:

Gyerekház létrehozása, mely megfelelő környezetet, tárgyi és humán erőforrásokat biztosít Szolnok város szegregált településrészein, elsősorban a Törteli – Motor úti, valamint a Gyopár úton és Bogár utcákban élő 0-5 éves gyermeket nevelő családok komplex segítéséhez.

A projekt célcsoportjai:

1. Szegregált – telepi körülmények között élő 0-5 éves gyermeket nevelő családok
 - 1.1. A 0-5 éves gyermekek
 - 1.2. A 0-5 éves gyermeket nevelő szülők, illetve gyermeket váró szülők
2. A helyi közösség:
 - 2.1. Szűkebb társadalmi közösség, azaz a szegregált – telepi körülmények között élő családok, valamint a szegregációval fenyegetett városrészekben élők
 - 2.2. Tágabb társadalmi közösség, azaz Szolnok város lakossága, döntéshozói
3. A szakmai közösség:
 - 3.1. A projektben dolgozó interdiszciplináris csapatot alkotó szakemberek
 - 3.2. Szolnok városban a különböző – a probléma által érintett szervezetek, a családokkal, gyermekekkel foglalkozó a településen dolgozó szakemberek, önkéntesek
 - 3.3. Biztos Kezdet programokat működtető települések, szervezetek és szakemberek

Tevékenységek a projekt során:

1. Ingatlan felújítása, Gyerekház kialakítása
2. Célcsoport bevonása
3. A gyermekekkel, szülőkkel, családokkal végzett szakmai munka megalapozása: Vizsgálatok lebonyolítása, feltárás, helyzetértékelés, diagnózis, fejlesztési tervek elkészítése
4. Gyerekekkel való rendszeres foglalkozás szülő bevonásával
 - 4.1. Gyermekek fejlődésének nyomon követése, folyamatos fejlesztése és fejlődésük, állapotuk rendszeres felmérése, félévente értékelése, dokumentációja, visszajelzések nyújtása a szülőknek
 - 4.2. Azonosított fejlődési zavar, elmaradás okán kiszűrt gyermekek speciális fejlesztése, valamint szülői tanácsadás a szegregátumokban élők számára
 - 4.3. Egészséges táplálkozás ösztönzése információ és minta nyújtásával
5. Szülőkkel való együttműködés kialakítása és folyamatos biztosítása
 - 5.1. Szülősegítő foglalkozások (szülő egyéni problémái, kapcsolati, gyermenevelési, elhelyezkedési, életviteli problémáinak kezelése)
 - 5.2. Otthoni környezeti feltételek nyomonkövetése, javítása
6. Közösségi részvétel erősítése, a program integrálása
 - 6.1. A helyi közösség életében való részvétel
 - 6.2. Helyi döntéshozók és fenntartó folyamatos informálása a Gyerekház működéséről
7. Egyéb, a projektszervezet és partnerszervezetek számára biztosított szolgáltatások
8. Nyilvánosság megteremtése

Várt eredmények:**Számszerű eredmények:**

Bevont gyermekek száma.	30 fő/év
Bevont családok/ szülők száma	30 család/év
A bevont gyermekek közül az életkorukhoz viszonyítottan fejlettségi állapotukban javultak aránya	50 %
Kedvező irányú változás a szülő gyereknevelési szokásaiban, a nevelés légkörében, a szülői nevelés tudatosságában	50 %
A szülőkkel kapcsolatos tevékenységek száma	
- családlátogatások száma:	120 alkalom
- csoportos tanácsadások száma	200 alkalom
- egyéni tanácsadáson résztvevők száma:	60 fő
Közösségi programok száma:	12 db

TÁMOP 5.2.2-08/1 Gyermekek és fiatalok integrációs programjai „A” komponens „HERKULES” PROJEKT

A projekt megvalósítója:	Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ
A projekt megvalósulásának helyszíne(i):	Szolnok, Tószeg, Tiszajenő, Tiszavárkony, Vezseny, Szászberek
A projekt megvalósításának ideje:	2009.01.01 – 2010.12.31
Elnyert támogatás:	17 723 063 Ft

A projekt általános és hosszú távú célja:

- a hátrányos helyzetű célcsoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése, társadalmi integrációja, a társadalmi befogadás, részvétel erősítése a foglalkoztathatóság javításával
- a foglalkoztathatóság javításának minél korábbi – már gyermekkorban való - megkezdése, mellyel a munkaerő-piaci életpályát meghatározó sikeres iskolai karrier elősegíthető

A projekt konkrét célja:

A hátrányos helyzetű családok és gyermekek integrációs esélyeinek növelése érdekében, olyan számukra is elérhető, szocializációs, felzárkóztató, készségfejlesztő, problémamegbeszélő, prevenciós programok szervezése, melyek a családi működésből, életvitelből adódó hátrányokat kompenzálják, értékeket, normákat közvetítenek, elősegítik a tanulást és így az iskolai előmenetelt, erősítik a szülői kompetenciákat, felkészítik a gyermekeket és családokat a problémamegoldásra, közösségi életre, a munka világára, a társadalmi részvételre.

A projekt célcsoportja:

- 1) **Közvetlen célcsoport:** a Gyermekjóléti Szolgálat klienskörébe tartozó, a város szegregációval fenyegetett településrészein, valamint az ellátási területhez tartozó kistelepüléseken, családban élő, 10 év feletti, gyermekek és családjaik.
Programokba/szolgáltatásokba bevont gyermekek / fiatalok száma: 80 fő
A programokba / szolgáltatásokba bevont családok száma: 30 család

- 2) **Közvetett célcsoport:** a kistelepüléseken, illetve Szolnok szegregációval fenyegetett városrészein élő lakosok, valamint az érintett szervezetek és szakembereik

Szolgáltatási programok gyermekek részére:

- Szociális beilleszkedést segítő tréningek
- Tematikus elemeket tartalmazó csoportfoglalkozások
- Iskolarendszeren kívüli felzárkóztató program
- 1 hetes bentlakásos tábor

Szolgáltatási programok szülők, családok részére:

- Családkonzultáció
- Családi délután
- Családi nap – rendezvény
- Célcsoport nyomon követése és utógondozása

Szolgáltatási programok szakemberek részére

- A célcsoporttal közvetlenül foglalkozó szakemberek, önkéntesek programra való felkészítése
- Szakmai fórumok szervezése
- Szakmai programok kidolgozása, módszertani útmutatókkal

Egyéb projekttevékenységek:

- Terápiás ülések, csoportfoglalkozások lebonyolítására alkalmas helyiség kialakítása
- Egyéb tárgyi feltételek megteremtése
- Tájékoztatással és a kötelező nyilvánossággal kapcsolatos tevékenységek.

A projektben együttműködő, a projektet támogató szervezetek:

- SZMJV Cigány Kisebbségi Önkormányzat
- Gyermekvédő Intézet és Gyermekotthon
- Széchenyi Körúti Általános Iskola, Sportiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Szent – Györgyi Albert Általános Iskola
- Újvárosi Általános iskola és Szakiskola
- Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona
- Kamasz-Tanya Gyermek és Ifjúsági Egyesület
- Esélyek Háza
- Aba-Novák Kulturális Központ

A projektben terveik szerint 32 cigány/roma származású gyermek és családja vesz részt. Jelenleg 21 cigány/roma származású gyermeket vontak be a projektbe.

2.4. Foglalkoztatási célokhoz kapcsolódó eszközrendszer:

A munkahely, foglalkoztatás és a hátrányos helyzet szorosan összekapcsolódnak, hiszen a jövedelem nélküliség szegénységet, nélkülözést, kiszolgáltatottságot jelent, ezért a felzárkózás és társadalmi integráció elengedhetetlen feltétele a foglalkoztatás javítása.

A cigány lakosságot, a rendszerváltást követően leginkább a foglalkoztatás területén érte a legnagyobb veszteség. Az alacsony foglalkoztatottság alapvető okai az alacsony